

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೀದರ್

ಭಾ.ಕೃ.ಅ.ಪ - ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ದ.ಕ., ಮಂಗಳೂರು

ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ

“ರೈತರ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ”

ಪ್ರಗತಿ ವರದಿ 2016-20

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ

ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ ಇಂದು ಅಪಾಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಭೂಸ್ವಾಧೀನಗಳು, ಬೆಲೆ ಏರುಪೇರು ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ರೈತರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಆಹಾರ ಬೇಡಿಕೆ, ವಿಪುಲ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತೀ ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದು ಯಕ್ಷ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 86 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತೀ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿದ್ದು, ಎರಡು ಹೆಕ್ಟೇರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಹಲವಾರು ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಯ್ ಯೋಜನೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮಾ ಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದುವುಗಳು.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ 2013 ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಆಯೋಗವು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ನೀತಿ ಪ್ರವರ್ತಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಆಯೋಗವು ಉತ್ಪಾದನಾ ಆಧಾರಿತ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಳವಡಿಕೆ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ ನೀಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ ಗ್ರಾಹಕರ ಬೆಲೆಯ ಗರಿಷ್ಠ ಪಾಲನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು, ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಸಂಭಾವನೆ ನೀಡುವ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ:

ರೈತರಿಗೆ ಗ್ರಾಹಕರ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ ಪಾಲು ಖಚಿತ ಪಡಿಸುವುದು, ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧನೆ, ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಅಗತ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಪ್ರಮುಖ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಧ್ಯೇಯ:

ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದು, ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಯೇತರ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವುದು, ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಧ್ಯ-ಪ್ರವೇಶ', (Market Intervention) ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚೌಕಾಸಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ (Collective Bargaining Power) ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸುಧಾರಣೆ, ಬೆಳೆ ವಿಮೆ, ಇ-ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶಗಳ ರೈತರ ಹಿತ ಕಾಪಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

1. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಒಂದು ಕಿರುಮಾಹಿತಿ

1.1 ಕೇಂದ್ರದ ವಿವರ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿಷಯ	ವಿವರ
1	ಕೇಂದ್ರದ ಹೆಸರು	ಐ.ಸಿ.ಎ.ಆರ್.-ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
2	ಕೇಂದ್ರ ವಿಳಾಸ	ಐ.ಸಿ.ಎ.ಆರ್.-ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ (ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ), ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಆವರಣ, ಎಕ್ಕೂರು, ಕಂಕನಾಡಿ, ಮಂಗಳೂರು - 575 002
3	ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಇ-ಮೇಲ್	0824-2431872 0824-2430060 +91 8794706468 kvkdk@rediffmail.com
4	ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು	ಡಾ. ಟಿ. ಜಿ. ರಮೇಶ
5	ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರು	ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೀದರ
6	ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಂಚೆಯ ವಿಳಾಸ	ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ನಂದಿನಗರ, ಬೀದರ - 585 226
7	ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ ಇ-ಮೇಲ್ ಅಂತರ್ಜಾಲ	+91-8482-245264 08482-245107 vckvafsu@yahoo.co.in http://kvafsu.edu.in/index.html

2. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಾಯೋಜಿತ “ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಭಿವೃದ್ಧಿ”ಯೋಜನೆಯ ವಿವರಗಳು

೨.೧ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಚರ್ಚೆ

ದಿನಾಂಕ ೦೪.೧೨.೨೦೧೬ ರಂದು ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ “ರೈತರ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿ” ಯೋಜನೆ ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ಸಭೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಕಛೇರಿ (ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ) ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯಾದ ಡಾ. ಕೆ. ಈ. ಜಗದೀಶ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಟಿ. ಎನ್. ಪ್ರಕಾಶ ಕಮ್ಮರಡಿ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದ ರೈತರೊಡನೆ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದ ಆಯ್ಕೆ ಕುರಿತು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರೈತರು ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಉಸ್ತುಕರಾಗಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು.

ಚಿತ್ರ: ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನಾ ಸಭೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಕಛೇರಿ (ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ) ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು

ದಿನಾಂಕ ೦೫.೧೨.೨೦೧೯ ರಂದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರೈತರು ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಉಸ್ತುಕರಾಗಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ಘಾಟನೆಯನ್ನು ದಿನಾಂಕ ೨೩.೧೨.೨೦೧೬ ರಂದು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು.

2.2 ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಾರ್ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ಘಾಟನೆ

ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ “ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಭಿವೃದ್ಧಿ” ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೀದರ್-ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಮಂಗಳೂರಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಡಬಿದಿರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ: 23.12.2016 ರಂದು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ, ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಚಿವರಾದ ರಮನಾಥ ರೈ ರವರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು ಹಾಗೂ ನಳೀನ್ ಕುಮಾರ್ ಕಟೀಲ್ (ಸಂಸತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ), ಶ್ರೀ ಯು. ಟಿ. ಖಾದರ್ (ಅರೋಗ್ಯ ಸಚಿವ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ), ಶ್ರೀ. ಗಣೇಶ ಕರ್ನೀಕ (ಶಾಸಕರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ), ಶ್ರೀಮತಿ ಮಿನಾಕ್ಷಿ ಶಾಂತಿಗೌಡ (ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ), ಡಾ. ಎಮ್. ಆರ್. ರವಿ (ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ), ಡಾ. ಎಮ್. ಎನ್. ವೇಣುಗೋಪಾಲ್ (ಡೀನ್, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಂಗಳೂರು), ಡಾ. ಹೆಚ್. ಎಸ್. ಶಿವಾನಂದಮೂರ್ತಿ (ಕುಲಸಚಿವರು, ಕಪಪಮಿವಿವಿ, ಬೀದರ್), ಡಾ. ಎಸ್. ಎಮ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ (ವಿಸ್ತರಣಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕಪಪಮಿವಿವಿ, ಬೀದರ್), ಡಾ. ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಬಲಿಗಾ (ಡೀನ್, ಕಸ್ತೂರಿಬಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ), ಶ್ರೀ ಹನುಮಂತಪ್ಪಾ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ (ಸದಸ್ಯರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ), ರೈತರು ಹಾಗೂ ಇತರರು ಭಾಗವಹಿಸಿದರು.

Inauguration of first stakeholders meeting on 23.12.16 at College of Fisheries, Mangalore

ಚಿತ್ರ: ಉದ್ಘಾಟನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಗಣ್ಯರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಕರು

ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ “ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣವೃದ್ಧಿ” ಯೋಜನೆಯ

ಪ್ರಾಯೋಜಕರು – ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ

ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವಿವರಗಳು:

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಹೆಸರು	ಪದನಾಮ ಮತ್ತು ವಿಳಾಸ
1	ಡಾ. ಟಿ. ಜಿ. ರಮೇಶ್	ಪ್ರಧಾನ ಸಂಶೋಧಕರು ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಐ.ಸಿ.ಎ.ಆರ್-ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
2	ಡಾ. ಕೇದಾರನಾಥ್	ಸಹ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಶೋಧಕರು ವಿಜ್ಞಾನಿ (ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ಐ.ಸಿ.ಎ.ಆರ್-ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
3	ಶ್ರೀಮತಿ ಸಂಘಮಿತ್ರ ವಿ. ಕೆ.	ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹಾಯಕಿ ಐ.ಸಿ.ಎ.ಆರ್-ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ

ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

1. ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು
2. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು
3. ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಳಸುವುದು
4. ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಿ ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು
5. ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಚೀಟಿ ಆಧಾರಿತ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು
6. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು
7. ನೀರಿನ ಸಮರ್ಥ ಸದ್ಭಳಕೆ ಮಾಡುವುದು
8. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು
9. ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಧಕ್ಕೆಯಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು

2.2 ಹಿನ್ನೆಲೆ:

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 86 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತೀ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿದ್ದು, ಎರಡು ಹೆಕ್ಟೇರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದು ಏಳು ದಶಕಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ದೇಶದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪಾದ ರೈತಾಪಿ ವರ್ಗದ ‘ಕಲ್ಯಾಣ’ ಮತ್ತು ‘ಆದಾಯವೃದ್ಧಿ’ಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಹಲವಾರು ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು. ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಆಯ್ದು 8 ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು

ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ದಿನಾಂಕ: 05.12.2016 ರಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳ ಮಹತ್ವದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯಮವೆಂದು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡುವಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು, ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ನಂದಿನಗರ, ಬೀದರ್‌ನ ಐ.ಸಿ.ಎ.ಆರ್-ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ (ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ) ದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಡಬಿದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯು ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ರೈತರು ಹಾಗೂ ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು, ಅವರ ಜಮೀನಿನ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರು ಇಚ್ಛಿಸುವಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮೊದಲ ಹಂತವಾಗಿದೆ. ನಂತರ ಬೇರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿನ ರೈತರು ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿ ಅರಿಯುವುದು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿನ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ರೈತರು ಸ್ವಯಂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಎರಡನೆಯ ಹಂತವಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ: ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು

2.3 ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದ ಮೂಲ ಮಾಹಿತಿ:

ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮವು ಜಿಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಕಛೇರಿ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ 50 ಕಿ.ಮೀ. ಹಾಗೂ ಮೂಡಬಿದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಿಂದ 15 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರವಿದ್ದು ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮದ ಹೆಸರು	ದರೆಗುಡ್ಡೆ
ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ	ದರೆಗುಡ್ಡೆ
ತಾಲ್ಲೂಕು	ಮೂಡಬಿದಿರೆ
ಜಿಲ್ಲೆ	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ

ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದ ನಕ್ಷೆ:

ಚಿತ್ರ 1: ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದ ಉಪಗ್ರಹದ ನಕ್ಷೆ

ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳು:

ಕೃಷಿ	ಭತ್ತ, ಹೆಸರು, ಎಳ್ಳು, ಉದ್ದು ಮತ್ತು ಅಲಸಂದೆ
ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು	ಅಡಿಕೆ, ತೆಂಗು, ಬಾಳೆ, ಕಾಳುಮೆಣಸು, ಗೇರು, ಹಲಸು, ಮಾವು, ಸಪೋಟ ಮತ್ತು ಕೊಕೊ
ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳು	ಸೌತೆ, ಬೆಂಡೆ ಮತ್ತು ಬದನೆ
ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ	ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ
ಹೂ	ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮತ್ತು ಚೆಂಡು ಹೂ
ಅರಣ್ಯ	ಸಾಗವಾನಿ, ಹೆಬ್ಬಲಸು, ಅಕೇಶಿಯಾ,
ಮಣ್ಣಿನ ಪ್ರಕಾರ	ಕರಾವಳಿ ಮರಳು ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಕಲು, ಜಂಬಿಟ್ಟಿಗೆ, ಕೆಂಪುಜೇಡಿ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಮರಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಗೋಡು/ ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣು

ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಿವರ:

ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಸಾಮಾನ್ಯ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ	ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ
1804	625	199	29	951

ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಸಾಮಾನ್ಯ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ	ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ
125	35	04	230

ಕೃಷಿ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ವಿವರ:

ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮಧ್ಯಮ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ದೊಡ್ಡ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
165	150	60	40

ಗ್ರಾಮದ ಇತರೆ ಮಾಹಿತಿ:

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಗ್ರಾಮದ ಮಾಹಿತಿ	ವಿವರ
1.	ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷಿ ಜಮೀನಿನ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಎಕರೆಗಳು)	
2.	ಗ್ರಾಮದ ಐದು ಪ್ರಮುಖ ಹೊಲದ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಎಕರೆಗಳು);	
3.	ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು:	ಬಾವಿ ಹಾಗೂ ಮಳೆಯಾಧರಿತ
4.	ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಬೀಳುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ: _____ ಇಂಚು ಅಥವಾ ಸೆಂ.ಮೀ.	4030 ಮಿ.ಮೀ.
5.	ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಬಡತನದ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯವಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ:	142
6.	ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯೋದಯ ಕಾರ್ಡ್ ಹೊಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	18
7.	ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಪಡಿತರ ವಿತರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	1
8.	ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೊಳವೆ ಭಾವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	5
9.	ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರದ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿರುವ ದೂರ	ಮೂಡಬಿದರೆ ಮತ್ತು 15 ಕಿ. ಮೀ.
10.	ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ನೊಂದಣಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಷ್ಟು ಜನ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರಿದ್ದಾರೆ?	ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ ಮತ್ತು 300
11.	ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಹಸು ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಸುಗಳು - ಸ್ಥಳೀಯ ತಳಿಗಳು ಎಮ್ಮೆಗಳು - ಸ್ಥಳೀಯ ತಳಿಗಳು	143 15

2.4 ಕಛೇರಿ ಸ್ಥಾಪನೆ:

ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರವು ನಿಯೋಜಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯಗಳಾದ ಮುಂಚೂಣಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ, ತರಬೇತಿ, ಇತರೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಯಿತು. ಕಛೇರಿಯ ಮೂಲಕ ರೈತರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಡುವೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇಲಾಖೆಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಛೇರಿಯ ಸೂಚನಾ ಫಲಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ರೈತರ ಉತ್ತಮ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರೈತರ ತಾಕುಗಳಿಗೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಜೊತೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು ರೈತರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರೈತರು ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ರೈತರ ತಾಕುಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಚಿತ್ರ: ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಛೇರಿ

ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ 25 ಪ್ರಗತಿ ಪರ ರೈತರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿ ವರ್ಗಗಳ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೈತರ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವಿವರ

ಕ್ರ. ಸಂಖ್ಯೆ	ರೈತರ ಹೆಸರು	ವಯಸ್ಸು	ಲಿಂಗ	ಭೂಮಿ (ಎಕರೆ)	ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಖ್ಯೆ
1.	ಶ್ರೀ. ರಾಜವರ್ಮ ಬೈಲಂಗಡಿ	70	ಗಂಡು	2.3	8147710233
2.	ಶ್ರೀ. ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಚೌಟ	43	ಗಂಡು	2	9980513125
3.	ಶ್ರೀ. ಜರ್ಮಿನ್ ಲೋಬೋ	50	ಗಂಡು	2	9901711187
4.	ಶ್ರೀ. ಹರಿಷ್ ಶೆಟ್ಟಿ	40	ಗಂಡು	2.3	9008906221
5.	ಶ್ರೀ. ಜಯಕುಮಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ	35	ಗಂಡು	2	9880734187
6.	ಶ್ರೀ. ಪ್ರವೀಣ್ ಚಂದ್ರ	50	ಗಂಡು	1	9845507383
7.	ಶ್ರೀ. ದೋಗು ಪೂಜಾರಿ	52	ಗಂಡು	1.25	9741474199
8.	ಶ್ರೀ. ವಾಸು ಪೂಜಾರಿ	46	ಗಂಡು	1.50	7760260300
9.	ಶ್ರೀ. ವೀರೇಂದ್ರ ಪೂಜಾರಿ	42	ಗಂಡು	2.50	7026260982
10.	ಶ್ರೀ. ರಾಜು ಪೂಜಾರಿ	50	ಗಂಡು	2	9900941955
11.	ಶ್ರೀ. ಪ್ರಭಾಕರ್	45	ಗಂಡು	3	9901325658
12.	ಶ್ರೀ. ರವೀಂದ್ರ ಆಚಾರ್ಯ	48	ಗಂಡು	1.5	8722052929
13.	ಶ್ರೀ. ರಾಮ್ನಯ್ಯ	42	ಗಂಡು	2	9741836072
14.	ಶ್ರೀ. ಶುಭಕರ್	50	ಗಂಡು	1.5	9008966508
15.	ಶ್ರೀಮತಿ ಲಲಿತಮ್ಮ	60	ಹೆಣ್ಣು	2	9741738182
16.	ಶ್ರೀ. ಶಿವಾನಂದ್	40	ಗಂಡು	1.5	9880951022
17.	ಶ್ರೀ. ಭಾಸಕರ್ ರಾವ್	48	ಗಂಡು	2	9880232093
18.	ಶ್ರೀ. ರಾಜಾರಾಮ್ ಭಟ್	50	ಗಂಡು	2	9902400748
19.	ಶ್ರೀ. ಶೇಖರ್ ಪೂಜಾರಿ	44	ಗಂಡು	3	9741046323
20.	ಶ್ರೀ. ಸಂತೋಷ ದೇವಡಿಗ	30	ಗಂಡು	2	9008393493
21.	ಶ್ರೀ. ಅಪ್ಪು ಮಡಿವಾಳ	50	ಗಂಡು	3	9535628092
22.	ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ	44	ಗಂಡು	2	9741835637
23.	ಶ್ರೀ. ಅಶೋಕ್ ಪೂಜಾರಿ	30	ಗಂಡು	2	9972990432
24.	ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನ ಪೂಜಾರಿ	60	ಹೆಣ್ಣು	2	-
25.	ಶ್ರೀಮತಿ ಜೆಸಿಂತ ಮೆಲ್ವಿನ್	35	ಹೆಣ್ಣು	2	9845863466

3. ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿವರ

ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ, ಮೂಡಬಿದಿರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ದತ್ತು ಗ್ರಾಮವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿಗಳ ನೂತನ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು.

ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

(1) ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:

ಚಿತ್ರ: ಪ್ರಗತಿಪರ ಕೃಷಿಕರ ತೋಟಗಳಿಗೆ ದರೆಗುಡ್ಡೆ ರೈತರ ಭೇಟಿ

ಚಿತ್ರ: ರೈತರಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ

Supply of Swarna Dhara chicks and Fish Seeds to farmers

ಚಿತ್ರ: ರೈತರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಣಧಾರ ಕೋಳಿ ಮತ್ತು ಮೀನು ಮರಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುತ್ತಿರುವುದು

ಚಿತ್ರ: ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವುದು.

Dr Mukund Joshi, Plus Trust, Bangalore visited Daregudde village on 23.09.17

ಚಿತ್ರ: ಡಾ. ಮುಕುಂದ ಜೋಶಿ ಪ್ಲಸ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರಿಂದ ರೈತರ ತೋಟಗಳ ಭೇಟಿ

1. ಚೆಂಡು ಹೂವು ಕೃಷಿ

ದಿನಾಂಕ 20.11.2019 ರಂದು ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರ, ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ “ಚೆಂಡು ಹೂವು ಕೃಷಿ” ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು. ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ್ ಕಮ್ಮರಡಿಯವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ ರೈತರ ಆದಾಯ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಈ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೂಲಕ ಗರಿಷ್ಠ ಲಾಭವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಬಲ್ಲ ಚೆಂಡು ಹೂವಿನ ಕೃಷಿಗೆ ಕರಾವಳಿ ಕೃಷಿಕರು ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಇಸ್ರೇಲ್ ದೇಶದ ಕಿಬೂಟ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವೇ ಒಂದು ಘಟಕವಾಗಿ ಸದಸ್ಯ ಕೃಷಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಒಗ್ಗೂಡಿ ಚೆಂಡು ಹೂವು ಕೃಷಿ ನಡೆಸುವುದಲ್ಲದೆ ಅದರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಕೆಂದರು.

ಮಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಟಿ. ಜಿ. ರಮೇಶ್‌ವರರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿ, ರೈತರು ಆದಾಯ ವೃದ್ಧಿ, ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಗೆ ಒತ್ತು, ನೀರು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸರ್ಮಪಕ ಬಳಕೆ, ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಹಾವಳಿ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಉತ್ತೇಜಿಸುವ, ಇ-ನಾರ್ಮ್ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು ನಡೆಸುವ ಕೌಶಲ್ಯ ವೃದ್ಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ ಸದಾ ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿದೆ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಲಹೆ, ಇಲಾಖೆಗಳ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಕೃಷಿಯಿಂದ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಬಹುದು ಎಂದರು.

ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರಾದ ಶ್ರೀ ರಾಜವರ್ಮ ಬೈಲಂಗಡಿಯವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾದ ಹಿರಿಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಪ್ರದೀಪ್ ಡಿಸೋಜಾ, ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾ.ಪಂ. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀಮತಿ ಯಮುನಾ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಮುನಿರಾಜ ಹೆಗ್ಡೆ, ಶ್ರೀ ಸಂಪತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಎಂ., ಮೂಡಬಿದಿರೆ ಕೃಷಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರ ಚೌಟ, ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಪಂಚಾಯತ್ ಆಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಶಾಂತ್ ಶೆಟ್ಟಿಯವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ. ಕೇದಾರನಾಥ್ (ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ), ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಡಾ. ಚೇತನ್ (ಮೀನುಗಾರಿಕೆ), ಡಾ. ನವೀನ್ ಬಿ. ಟಿ. (ಬೇಸಾಯಶಾಸ್ತ್ರ), ಡಾ. ರಶ್ಮಿ (ತೋಟಗಾರಿಕೆ) ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧನ ಸಹದ್ಯೋಗಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸಂಘಮಿತ್ರೇ ವಿ. ಕೆ., ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು.

ಚಿತ್ರ: ಚಿಂಡು ಹೂವು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕೃಷಿಕರು

ಚಿತ್ರ: ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ್ ಕಮ್ಮರಡಿಯವರು ರೈತರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು

ಚಿತ್ರ: ಮಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಟಿ. ಜಿ. ರಮೇಶ ರವರು ಸಂಸ್ಥೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ರೈತರಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು

ಚಿತ್ರ: ಚಿಂಡು ಹೂವು ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಡಾ. ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಪ್ರಕಾಶ್, ಪ್ರಧಾನ ವಿಜ್ಞಾನಿ, ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಧಾನ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಪ್ರಕಾಶ್ ಅವರು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಚಿಂಡು ಹೂವು ಬೆಳೆಸುವ ವಿಧಾನ, ರೋಗ ನಿಯಂತ್ರಣ, ನೀರು ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶ ಪೂರೈಕೆ ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅವಲೋಕಿಸಿ ಜಾನತಣದಿಂದ ಪುಷ್ಪಕೃಷಿ ಕೈಗೊಂಡು ಗರಿಷ್ಠ ಆದಾಯ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ 25 ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರಿಗೆ ಚಿಂಡು ಹೂವು, ಉಡುಪಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಪಪಾಯ ಹಾಗೂ ಕಾಳು ಮೆಣಸಿನ ಸಸಿಗಳ ವಿತರಣೆ

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಂಗವಾಗಿ 25 ರೈತರಿಗೆ ತಲಾ ರೂ. 250 ರೊಂದಿಗೆ ಚಿಂಡುಹೂವಿನ ಸಸಿಗಳನ್ನು (ತಳಿಗಳು: ಅರ್ಕ ಅಗ್ನಿ, ಅರ್ಕ ಬಂಗಾರ-2) ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಹೇಸರಘಟ್ಟ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರಿಂದ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಉಳ್ಳಾಲ, ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಖರೀದಿಸಿದ ಉಡುಪಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಪಪಾಯ ಹಾಗೂ ಕಾಳು ಮೆಣಸಿನ ಸಸಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು.

2. “ಸುಧಾರಿತ ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ತರಬೇತಿ” ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ದಿನಾಂಕ 29.11.2019 ರಂದು ದಲೆಗುಡ್ಡೆಯ ಶ್ರೀ ರಾಜವರ್ಮ ಬೈಲಂಗಡಿಯವರ ತೋಟದಲ್ಲಿ “ಸುಧಾರಿತ ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ತರಬೇತಿ” ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು.

ಸುಧಾರಿತ ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರು

ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಟಿ. ಜಿ. ರಮೇಶ ರವರು ಕೋಳಿ ಮರಿಗಳ ಸಾಕಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು

ಈ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಟಿ. ಜೆ. ರಮೇಶರವರು ರೈತರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ಕೋಳಿ ಮರಿಗಳ ಸಾಕಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ. ಕೇದಾರನಾಥ್ (ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ರವರು ಇದೇ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ ಸ್ವರ್ಣಧಾರ, ಗಿರಿರಾಜ, ನಾಟಿ ಕೋಳಿ ತಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಸ್ವರ್ಣಧಾರ ಕೋಳಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕತೆ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಹದ್ಯೋಗಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸಂಘಮಿತ್ರೇ ವಿ. ಕೆ., ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರಾದ ಶ್ರೀ ರಾಜವರ್ಮ ಬೈಲಂಗಡಿ ಸೇರಿದಂತೆ, ಮೂಡಬಿದಿರೆ ಕೃಷಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರಾದ ಶ್ರೀ ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರ ಚೌಟ ಹಾಗೂ ಹಲವಾರು ರೈತರು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು.

ಕೋಳಿ ಮರಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಟಿ. ಜೆ. ರಮೇಶ

ಮೊದಲನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ 15 ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ತಲಾ 10 ರಂತೆ ಸ್ವರ್ಣಧಾರ ಕೋಳಿ ಮರಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಎರಡನೇಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ಉಳಿದ 10 ರೈತರಿಗೆ ತಲಾ 10 ರಂತೆ ಕೋಳಿ ಮರಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

1. ಶ್ರೀ. ರಾಜವರ್ಮ
2. ಶ್ರೀ. ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಚೌಟ
3. ಶ್ರೀ. ಪ್ರವೀಣ್ ಚಂದ್ರ
4. ಶ್ರೀ. ರವೀಂದ್ರ ಆಚಾರ್ಯ
5. ಶ್ರೀ. ಶುಭಕರ್
6. ಶ್ರೀಮತಿ ಲಲಿತಮ್ಮ
7. ಶ್ರೀ. ರಾಜರಾಮ್ ಭಟ್
8. ಶ್ರೀ. ಸಂತೋಷ ದೇವಾಡಿಗ
9. ಶೀಮತಿ ರತ್ನ ಪೂಜಾರಿ
10. ಶೀಮತಿ ಜೆಸಿಂತ ಮಲ್ಟಿನ್

3 ಸುಧಾರಿತ ಬಾಳೆ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ

ದಿನಾಂಕ 04.02.2020 ರಂದು ದರೆಗುಡ್ಡೆಯ ಶ್ರೀ ರಾಜವರ್ಮ ಬೈಲಂಗಡಿಯವರ ತೋಟದಲ್ಲಿ “ಸುಧಾರಿತ ಬಾಳೆ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ” ವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು.

ಚಿತ್ರ: ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ. ಕೇದಾರನಾಥ್ (ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ರವರು ಬಾಳೆ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಸಮಗ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು

ಚಿತ್ರ: ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ರಶ್ಮಿ ಆರ್. ರವರು ಬಾಳೆ ಕೃಷಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ. ಕೇದಾರನಾಥ್ (ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ರವರು ರೈತರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ರಶ್ಮಿ ಆರ್. ರವರು ಹಣ್ಣಿನ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾವಿನ ನಂತರ ಬಾಳೆ ಬಹು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಬೆಳೆ. ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಆದಾಯವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸಬಹುದು ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಖನಿಜಾಂಶಗಳು, ಶರ್ಕರಪಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಜೀವಸತ್ವಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಶಕ್ತಿಯ ಆಗರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಡಾ. ಕೇದಾರನಾಥ್ (ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ರವರು ಬಾಳೆ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಸಮಗ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅತಿಯಾದ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು.

ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧಕರು ಶ್ರೀಮತಿ ಸಂಘಮಿತ್ರೇ ವಿ. ಕೆ. (ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ), ರೈತರ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ದರೆಗುಡ್ಡೆ ರೈತ ಮುಖಂಡರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ರಾಜವರ್ಮ ಬೈಲಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರ ಚೌಟ, ಹಾಗೂ ಇತರ ರೈತರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಂಗವಾಗಿ 25 ರೈತರಿಗೆ ತಲಾ ರೂ. 250 ರೊಂದಿಗೆ ತಲಾ 10 ಬಾಳೆ ಸಸಿಗಳನ್ನು (ತಳಿ: ನೇಂದ್ರನ್) ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು.

ಚಿತ್ರ: ಸುಧಾರಿತ ಬಾಳೆ ಕೃಷಿ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರು

ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ:

ಚಿತ್ರ: ಚಿಂಡು ಹೂ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯ ಪರಿಶೀಲನೆ

ಚಿತ್ರ: ರೈತರ ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ಘಟಕಗಳ ಭೇಟಿ ಹಾಗೂ ಕೋಳಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಪರಿಶೀಲನೆ

ಚಿತ್ರ: ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದ ಮೂಲಭೂತ ಮಾಹಿತಿಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು

ಚಿತ್ರ: ಆಸಕ್ತ ರೈತರ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎರೆಹುಳು ಗೊಬ್ಬರದ ಘಟಕಗಳು

4 ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ದಿನಾಂಕ 12.06.2020 ರಂದು ದರೆಗುಡ್ಡೆಯ ಶ್ರೀ ರಾಜವರ್ಮ ಬೈಲಂಗಡಿಯವರ ತೋಟದಲ್ಲಿ “ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು” ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ. ಕೇದಾರನಾಥ್ (ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ರವರು ರೈತರನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಸಹಾಯಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಧಿಕಾರಿ, ಮಾಧ್ಯಮ ವರದಿಗಾರರನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಟಿ. ಜಿ. ರಮೇಶ ರವರು ರೈತರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆದಾಯ ತರುವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವಾಗ ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆದಾಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದರು. ಡಾ. ಕೇದಾರನಾಥ್ (ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ರವರು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ಸಮಗ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅತಿಯಾದ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಮಣ್ಣು ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಎಲ್., ರವರು ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಧಾರಿತ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಖರ್ಚನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಬಹುದಲ್ಲದೆ, ಮಣ್ಣಿನ ರಕ್ಷಣೆ ಜೊತೆಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಆದಾಯವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಸಹಾಯಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ. ಯುಗೇಂದ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಗ್ರ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದರು.

ರೈತರ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ದರೆಗುಡ್ಡೆ ರೈತ ಮುಖಂಡರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ರಾಜವರ್ಮ ಬೈಲಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರ ಚೌಟ, ಹಾಗೂ ಇತರ ರೈತರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಂಗವಾಗಿ 25 ರೈತರಿಗೆ ತಲಾ 2 ತೆಂಗು, 5 ಮಾವು (ಮಲ್ಲಿಕಾ ಮುರೂ, ಬಾದಾಮಿ ಎರಡೂ), 5 ಚಿಕ್ಕು (ಡಿಎಚ್‌ಎಸ್-2 ಎರಡು ಸಸಿ, ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಬಾಲ್ ಎರಡು ಸಸಿ ಮತ್ತು ಡಿಪಿ ಒಂದು ಸಸಿ) ಹಾಗೂ ಒಂದು ಜಾಮ್ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 13 ಸಸಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು.

ಚಿತ್ರ: ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕೃಷಿಕರು

ಚಿತ್ರ: ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಡಾ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ್ ಎಲ್, ಮಣ್ಣು ವಿಜ್ಞಾನಿ, ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ ಮಂಗಳೂರು

ಚಿತ್ರ: ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ 25 ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರಿಗೆ ತೆಂಗು, ಮಾವು, ಚಿಕ್ಕ ಹಾಗೂ ಜಾಮ್ ಸಸಿಗಳ ವಿತರಣೆ

5. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ದಿನಾಂಕ 21.06.2020 ಮತ್ತು 22.06.2020 ರಂದು ದರೆಗುಡ್ಡೆಯ ಶ್ರೀ ರಾಜವರ್ಮ ಬೈಲಂಗಡಿಯವರ ತೋಟದಲ್ಲಿ “ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು” ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ. ಕೇದಾರನಾಥ್ (ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ರವರು ರೈತರನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಟಿ. ಜಿ. ರಮೇಶ ರವರು ರೈತರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆದಾಯ ತರುವ ಹಾಗೂ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಡಾ. ಕೇದಾರನಾಥ್ (ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ) ರವರು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ಸಮಗ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು.

ರೈತರ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ದರೆಗುಡ್ಡೆ ರೈತ ಮುಖಂಡರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ರಾಜವರ್ಮ ಬೈಲಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರ ಚೌಟ, ಹಾಗೂ ಇತರ ರೈತರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಂಗವಾಗಿ 75 ರೈತರಿಗೆ ತಲಾ 2 ತೆಂಗು, 5 ಮಾವು (ಮಲ್ಲಿಕಾ ಮುರೂ, ಬಾದಾಮಿ ಎರಡು), 5 ಚಿಕ್ಕ (ಡಿಎಚ್ ಎಸ್-2 ಎರಡು ಸಸಿ, ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಬಾಲ್ ಎರಡು ಸಸಿ ಮತ್ತು ಡಿಪಿ ಒಂದು ಸಸಿ) ಹಾಗೂ ಒಂದು ಜಾಮ್ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು 13 ಸಸಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ 50 ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರಿಗೆ ತೆಂಗು, ಮಾವು, ಚಿಕ್ಕು ಹಾಗೂ ಜಾಮ್ ಸಸಿಗಳ ವಿತರಣೆ ದಿನಾಂಕ
21.06.2020 ಮಾಡಲಾಯಿತು

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ 25 ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರಿಗೆ ತೆಂಗು, ಮಾವು, ಚಿಕ್ಕು ಹಾಗೂ ಜಾಮ್ ಸಸಿಗಳ ವಿತರಣೆ ದಿನಾಂಕ
22.06.2020 ಮಾಡಲಾಯಿತು

ಚಿತ್ರ: ಬಾಳೆ ಬೆಳೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯ ಪರಿಶೀಲನೆ

ಚಿತ್ರ: ರೈತರ ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ಘಟಕಗಳ ಭೇಟಿ ಹಾಗೂ ಕೋಳಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಪರಿಶೀಲನೆ

4. “ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಭಿವೃದ್ಧಿ” ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕುರಿತು ಅಂತಿಮ ಸಮೀಕ್ಷೆ ವಿವರ:

ಕೃಷಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಸ್ಥಿರತೆ ದುಡಿಯುವ ಕೈಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ 25 ರ ಪೈಕಿ 2 ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ 19 ಜನ, 2 ರಿಂದ 5 ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ 6 ಜನ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

1. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿ:

1.1 ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ

ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುಟುಂಬದ ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	ದುಡಿಯಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುವ ಪುರುಷರ ಸಂಖ್ಯೆ	ದುಡಿಯಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	ದುಡಿಯಲು ಅಶಕ್ತ ವಯಸ್ಸಾದವರ ಸಂಖ್ಯೆ	ದುಡಿಯಲು ಅಶಕ್ತರಾದ ಮಕ್ಕಳ / ದೈಹಿಕ ದುರ್ಬಲತೆ ಇರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ
0 to 2	2	21	21	8	8	19
2 to 5	21	4	1	0	1	6
5 to 10	2	0	0	0	0	0
above 10	0	0	0	0	0	0

ದುಡಿಯಲು ಅರ್ಹರಾದ ಮಹಿಳೆಯರು 22 ಜನರಿದ್ದರೆ, ದುಡಿಯಲು ಅಶಕ್ತವುಳ್ಳ ವಯಸ್ಸಾದವರು 8 ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ, ಯುವಕರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಹಾಗೂ ವಯಸ್ಸಾದವರು ಕೃಷಿಯತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

1.2 ಭೂ ಹಿಡುವಳಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ (ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ)

ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು 25 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀ ಸಣ್ಣ ರೈತರು 21 ಜನ (0-2.5 ಎಕರೆ) ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ ರೈತರು 2 ಜನ (2.5 ರಿಂದ 5.0 ಎಕರೆ) ನೀರಾವರಿ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತದಲ್ಲಿ 12 ಜನ ಅತೀ ಸಣ್ಣ (0-2.5 ಎಕರೆ) ಹಾಗೂ 1 ಜನ ದೊಡ್ಡ (5-10 ಎಕರೆ) ರೈತರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಎಕರೆ	ಕೃಷಿ ಜಮೀನು ನೀರಾವರಿ (ಎಕರೆ)	ಕೃಷಿ ಜಮೀನು ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ (ಎಕರೆ)	ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಪ್ರದೇಶ (ಎಕರೆ)	ತರಕಾರಿ ಹೂವು ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶ (ಎಕರೆ)	ರೇಷ್ಮೆ ಸಾಕಣೆಗೆ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಬೆಳೆ ಪ್ರದೇಶ (ಎಕರೆ)	ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶ (ಎಕರೆ)
0-2.5	21	12	24	25	0	6
2.5-5	2	0	1	0	0	0
5-10	0	1	0	0	0	0
above 10	0	0	0	0	0	0

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ರೈತರು ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಅಡಿಕೆ, ತೆಂಗು, ಬಾಳೆ, ಕಾಳುಮೆಣಸು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಅದರೊಂದಿಗೆ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಾದ ಸೌತೆ, ಬೆಂಡೆ ಹಾಗೂ ಬದನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯೋಜನೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ

25 ಜನ ರೈತರು ಹೂವಿನ ಬೆಳೆಯನ್ನು (0-2.5 ಎಕರೆ), 6 ಜನ ಮೇವಿನ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಸುಮಾರು 0-2.5 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು ಪೂರಕವಾಗಿ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಮೇವಿನ ಬವಣೆ ನಿಭಾಯಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ.

1.3 ಜಾನುವಾರುಗಳ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ತಳಿಗಳ ವಿವರ

ಕೃಷಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಂಬಂತೆ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆಯನ್ನು ರೈತರು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಇದು ಆದಾಯ ವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. 8 ರೈತರು 1-5 ಸ್ಥಳೀಯ ಹಸುಗಳು, 22 ರೈತರು 1-10 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಿಶ್ರತಳಿಯ ಹಸುಗಳು, 25 ರೈತರು 2-10 ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಎತ್ತುಗಳ ಜೋಡಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಹಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (ಸ್ಥಳೀಯ ತಳಿ)	ಹಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ (ಮಿಶ್ರ ತಳಿ)	ಎಮ್ಮೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕುರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೇಕೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕೋಳಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಹಂದಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
0 to 2.0	0	4	9	0	0	0	0	0
2.0 to 5	0	4	12	0	0	0	3	0
5 to 10	0	0	1	0	0	0	17	0
above 10	0	0	0	0	0	0	5	0

1.4 ಕೃಷಿ ಪೂರಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಘಟಕಗಳು

ನೀರಾವರಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲವು ಮೂಲತಃ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳಿಂದಾಗಿದ್ದು, ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರ ಪೈಕಿ 22 ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳಿವೆ. ಬೆಳೆ ಉಳಿಕೆಗಳ ಮರುಬಳಕೆಗಾಗಿ ತಿಪ್ಪೆಗೊಬ್ಬರ ಬಳಕೆ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪೈಕಿ 19 ತಿಪ್ಪೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಗುಂಡಿಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಇಬ್ಬರು ರೈತರಿಗೆ ಎರೆಗೊಬ್ಬರ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಆಶಕ್ತ ರೈತರ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಅರೋಲ್ಲಾ ಘಟಕದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಸಹಕಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇತರ ರೈತರಿಗೆ ಈ ಘಟಕದಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಘಟಕಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ
ಜಾಲನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	22
ಜೇನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	10
ತಿಪ್ಪೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಗುಂಡಿ / ತೊಟ್ಟಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	19
ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗುಂಡಿ / ತೊಟ್ಟಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	5
ಎರೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಗುಂಡಿ / ತೊಟ್ಟಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	2
ಅರೋಲ್ಲಾ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	1
ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು	0

1.5 ಕೃಷಿ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ

ರೈತರು ಕೃಷಿ ಉದ್ಯಮಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವಲಂಬಿತರಾಗಿರದೆ ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ಯಮಗಳಾದ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ಅಳವಡಿಸಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ (ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)	ಕೃಷಿಯೇತರ ಕಸುಬುಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬದ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ	ಕುಟುಂಬದ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವಾರ್ಷಿಕ ಖರ್ಚುಗಳು	ಕೃಷಿ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಾಲ ಎಷ್ಟು?	ಸಹಕಾರಿ / ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಾಲ ಎಷ್ಟು?	ಕೃಷಿ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಖಾಸಗಿ ಸಾಲ ಎಷ್ಟು?	ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಸಾಲ ಎಷ್ಟು?	ತೀರಿಸಲಾಗದೆ ಸುಸ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಸಾಲ ಎಷ್ಟು?
0 to 25,000	0	2	0	2	1	0	0
25,000 to 50,000	1	7	0	10	0	1	0
50,000 to 1,00,000	8	10	2	6	1	1	2
1,00,000 to 2,00,000	10	5	0	0	0	0	0
2,00,000 to 5,00,000	6	1	0	0	0	0	0
5,00,000 to 10,00,000	0	0	0	0	0	0	0
Above 10,00,000	0	0	0	0	0	1	0

ಅದರಂತೆ 25,000 ರಿಂದ 50,000 ಆದಾಯವನ್ನು 1 ರೈತ, 50,000 ರಿಂದ 1,00,000 ಆದಾಯವುಳ್ಳ 8 ಜನ, 1,00,000 ರಿಂದ 2,00,000 ಆದಾಯವುಳ್ಳ 10 ಜನ ಹಾಗೂ 2,00,000 ರಿಂದ 5,00,000 ಆದಾಯವುಳ್ಳ 6 ರೈತರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇಬ್ಬರು ರೈತರು ಮಾತ್ರ ಕೃಷಿ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಖಾಸಗಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

1.6 ಕೃಷಿ ಉಪ ಕಸುಬುಗಳು

ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿರುವ 25 ಜನ ರೈತರು ಕೃಷಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಕೃಷಿಯೇತರ ಕಸುಬುಗಳಾದ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅಟೋ ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ವಿವರಣೆ		ಸಂಖ್ಯೆ
ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೃಷಿಯೇತರ ಕಸುಬುಗಳು (ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಅಟೋ ಚಾಲನೆ)		25
ಕುಟುಂಬದ ಆದಾಯ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿದೆಯೇ?		
ಹೌದು = 11	ಇಲ್ಲ = 14	
ನೀವು ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘದ ಹೆಸರು		
CA Bank	1	
SKDGARP	2	
Milk Producers Cooperative Society	1	
Shubhalakshmi	1	

2. ರೈತ ಕುಟುಂಬವು ತನ್ನ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಯಸಿದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಳವಡಿಕೆ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಅರಿತು ರೈತರು ಬೆಳೆಗಳ ಬದಲಾವಣೆ, ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ, ಬಹುಬೆಳೆ ಯೋಜನೆ, ಬಹು ಮಹಡಿ ಪದ್ಧತಿ, ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ / ರೋಗ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಳವಡಿಕೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಣ್ಣು, ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಹೂವಿನ ಬೆಳೆಗಳ ಆರಂಭ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ, ಗೋಬರ್ ಅನಿಲ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 100 ರಷ್ಟು ರೈತರು ಆಸಕ್ತಿವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಉಪಯೋಗ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 96 ರಷ್ಟು (24 ಜನ) ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

(n =25)

ಕ್ರ.ಸಂ	ಕೃಷಿ ಕುಟುಂಬವು ತನ್ನ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಯಸಿದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ
	ಪ್ರಮುಖ ಪದ್ಧತಿಗಳು (Important Practices)	Score
1	ಬೆಳೆಗಳ ಬದಲಾವಣೆ	25
2	ಏಕ ಬೆಳೆಯ ಬದಲಿಗೆ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಯೋಜನೆ;	25
3	ಬಹುಬೆಳೆ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಸರಣೆ;	25
4	ಬಹು ಮಹಡಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು;	25

ಕ್ರ.ಸಂ	ಕೃಷಿ ಕುಟುಂಬವು ತನ್ನ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಯಸಿದ ಸುಧಾರಣೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ
5	ಸ್ವತಃ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಾವಚಿಮ ಗೊಬ್ಬರ ಉತ್ಪಾದನೆ;	25
6	ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ / ರೋಗ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಳವಡಿಕೆ;	25
7	ವಾಣಿಜ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಚಿದ ಹಣ್ಣು, ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಹೂವಿನ ಬೆಳೆಗಳ ಆರಂಭ;	25
8	ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆಯ ಆರಂಭ;	25
9	ಗೋಬರ್ ಅನಿಲ ಸ್ಥಾವರ ಸ್ಥಾಪನೆ;	25
10	ಮೇವಿನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು;	25
11	ಹಸಿರು ಮತ್ತು ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಉಪಯೋಗ;	24
12	ಕೃಷಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಹೈನುಗಾರಿಕೆಯ ಆರಂಭ;	24
13	ಕೃಷಿ ಅರಣ್ಯ;	24
14	ಬೆಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ;	23
15	ಅರೋಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ;	17

ಅದಲ್ಲದೇ, ಬೆಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಶೇಕಡಾ 92 ರಷ್ಟು ರೈತರು (23 ಜನ) ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದು ಅರೋಲ್ಲಾ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಶೇಕಡಾ 68 ರಷ್ಟು (17 ಜನ) ರೈತರು ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

3. ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಳವಡಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಗುಂಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ: ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರಂತರ ಆದಾಯ ಪಡೆಯುವಂತಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ 30 ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಮೂಲಕ ಸಂಭಾಷಣೆ ಕೈಗೊಂಡಾಗ ಅತೀ ಲಾಭದಾಯಕ ಅಂಶ ಅಂದರೆ ಏಕಬೆಳೆಯ ಬದಲಿಗೆ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಬಹುಬೆಳೆ ಯೋಜನೆ, ಹಿತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ, ಗೋಬರ್ ಅನಿಲ ಸ್ಥಾವರ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದು, ಎರೆಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಸಿ ಬಳಸುವುದು, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಾಣು ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆ, ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಿಂತ ಮೊದಲು ಹಸಿರು ಗೊಬ್ಬರದ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಸಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಬೇಲಿ / ಬದುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮರ, ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು ಸುಲಭ ಮತ್ತು ಲಾಭಕರ ಎಂಬುದಾಗಿ ಶೇಕಡ 100 ರಷ್ಟು ರೈತರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ತಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾ 64 (16 ರೈತರು) ರೈತರು ಒಲವು ತೋರಿಸಿದರೆ, ವಾತಾವರಣ ವೈಪರಿತ್ಯದಿಂದ ಬೆಳೆ ಕೈಕೊಟ್ಟಾಗ ಆಪತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಗಿಡಮರಗಳ ನೆರವು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದು ಶೇಕಡಾ 60 (15 ರೈತರು) ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಎರೆಗೊಬ್ಬರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಶೇಕಡಾ 52 (13 ರೈತರು).

(n=25)

ಕ್ರ.ಸಂ	ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ	ಸುಲಭ ಮತ್ತು ಲಾಭಕರ (4)	ಲಾಭಕರ ಆದರೆ, ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತ ಹೆಚ್ಚು (3)	ಆಕರ್ಷಕ ಲಾಭವಿಲ್ಲ (2)	ಕಾರ್ಮಿಕರ / ನೀರಿನ ಕೊರತೆ / ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಾವಳಿ, ಮಾಡಲಾಗದು (1)
1	ಏಕಬೆಳೆಯ ಬದಲಿಗೆ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ಬಹುಬೆಳೆ ಯೋಜನೆ	25	0	0	0
2	ನಿತ್ಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ	24	1	0	0
3	ಯಾವುದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪೂರಕ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಕುರಿ, ಮೇಕೆ ಸಾಕಣೆ	16	2	0	7
4	ಹಿತ್ತಿಲ ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ	25	0	0	0
5	ಲಭ್ಯ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಸಾಕಣೆ	13	7	0	5
6	ಆದಾಯ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಹೂವಿನ ಬೆಳೆಗಳು	15	1	0	9
7	ಉತ್ತಮ ಕೃಷಿಸುಬಾಗಿ ನರ್ಸರಿ ಸಸ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ	4	0	0	21
8	ಅಧಿಕ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ	11	0	1	13
9	ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕಿರು ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಕೃತೋಟ	19	0	0	6
10	ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕಿರು ಆದಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಣಬೆ ಬೇಸಾಯ	4	2	0	19
11	ಬೆಳೆಗಳ ಇಳುವರಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನತ್ತು ಕಿರು ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಜೇನು ಸಾಕಣೆ	3	15	0	7
12	ಹಸಿರು ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕೆ, ಕರೆಯುವ ಹಸುವಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮೇವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕೋಳಿ ಮೇವಿಗೆ ಅರ್ಘೋಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಸುವುದು;	22	2	0	1
13	ನಿರಂತರ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ರೇಷ್ಮೆ ಸಾಕಣೆ	0	11	8	6
14	ಲಭ್ಯ ಸಾವಯವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಕೆ	16	0	0	9
15	ಗೋಬರ್ ಅನಿಲ ಸ್ಥಾವರ ಸ್ಥಾಪನೆ	25	0	0	0
16	ಗಟ್ಟಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತುಂಡು ಮಾಡಿ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ತಯಾರಿಕೆ	17	0	0	8
17	ಎರೆಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಸಿ ಬಳಸುವುದು	25	0	0	0
18	ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಾಣು ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆ	25	0	0	0
19	ಮೇವಿಗೆ ಮತ್ತು ಬದುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬದುಗಳ ಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲಿನ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು	24	0	0	1
20	ಆಪತ್ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಡುಗಂಟಾಗಿ ಹಣ ಪಡೆಯಲು ಅರಣ್ಯ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು	19	0	0	6
21	ಬೇವು ಹೊಂಗೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಜೈವಿಕ ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಬಳಸುವುದು	3	0	0	22
22	ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಹೊಂಗೆ, ಗ್ಲಿರಿಸೀಡಿಯಾ, ಬೇವು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಹಸಿರೇಲೆ ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಬಳಸುವುದು	25	0	0	0

ಕ್ರ.ಸಂ	ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ	ಸುಲಭ ಮತ್ತು ಲಾಭಕರ (4)	ಲಾಭಕರ ಆದರೆ, ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತ ಹೆಚ್ಚು (3)	ಆಕರ್ಷಕ ಲಾಭವಿಲ್ಲ (2)	ಕಾರ್ಮಿಕರ / ನೀರಿನ ಕೊರತೆ / ಪಾಣಿಗಳ ಹಾವಳಿ, ಮಾಡಲಾಗದು (1)
23	ತರಗು, ಸೊಪ್ಪು ಮತ್ತಿತರೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹಸುಗಳ ಕಾಲಿಗೆ ಹಾಸನ್ನಾಗಿ ಹಾಕಿ ಉತ್ತಮ ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಮಾಡುವುದು	20	0	0	5
24	ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಿಂತ ಮೊದಲು ಹಸಿರು ಗೊಬ್ಬರದ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಸಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದು	25	0	0	0
25	ಸ್ವಂತ ಬಳಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಕೊಂಡು ತರದೇ, ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಣಗಿಸಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡುವುದು	11	0	0	14
26	ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಬದುಗಳನ್ನೂ, ರಕ್ಷಿತ ನೀರಿನ ದಾರಿಗಳನ್ನೂ ಕೃಷಿ ಹೊಂಡಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸುವುದು	0	0	0	25
27	ಬೇಲಿ / ಬದುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮರ, ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದು	25	0	0	0
28	ಹಣ್ಣು ತರಕಾರಿ, ಹಾಲು, ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕ ಸ್ಥಾಪನೆ	1	0	3	21
29	ಸ್ಥಳೀಯ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ	0	1	2	22
30	ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ ರಿವೈಂಡಿಂಗ್, ವಿದ್ಯುತ್ ಸಲಕರಣೆಗಳ, ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಗಳ ದುರಸ್ತಿ, ಮೊಬೈಲ್ ಸೇವೆ, ಟಿವಿ, ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್ ದುರಸ್ತಿ, ಮನೆ ಪಾಠ ಮತ್ತಿತರೆ ಕೃಷಿಯೇತರ ಆದಾಯಗಳನ್ನು ರೂಢಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು	11	8	6	0

ಅದರಂತೆ, ಮಳೆನೀರು ಕೋಯ್ಲು (ಕೃಷಿ ಹೊಂಡ) ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೊರತೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆಂದು ಎಲ್ಲಾ 25 ರೈತರು (ಶೇಕಡಾ 100) ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

4. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಫಲಾಫಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರ ಗುಂಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ರೈತರ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ ನೂತನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಪರಿಚಯ ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಯೋಜನೆ ಲಾಭವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ; ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನದ (ಮಿಷನ್) ಯೋಜನೆಗಳು ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ ಎಂದು ಶೇಕಡಾ 100 ರಷ್ಟು ರೈತರು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸಿಂಚನ ನೀರಾವರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿಗೆ 24 ರೈತರು (ಶೇಕಡಾ 96) ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

(n=25)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಯೋಜನೆ	ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ಆದ ಲಾಭದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ				
		ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ರೈತರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ (5)	ಕೃಷಿಯ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ (4)	ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ (3)	ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬೆಲೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ (2)	ಕೃಷಿ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ (1)
1	ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಯೋಜನೆ	25	0	0	0	0
2	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆ	4	0	0	9	12
3	ಮಣ್ಣು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್	16	0	8	0	1
4	ಹವಾಮಾನಾಧಾರಿತ ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಯೋಜನೆ	25	0	0	0	0
5	ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ಪೂರೈಕೆ	22	2	1	0	0
6	ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಧಾರೆ	10	14	1	0	0
7	ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಹೊಂಡ ರಚನೆ	8	6	9	0	2
8	ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಅಳವಡಿಕೆಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ	3	6	13	0	3
9	ಸಿಂಚನ ನೀರಾವರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ	24	4	0	0	0
10	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿಯಾನದ (ಮಿಶನ್) ಯೋಜನೆಗಳು	25	0	0	0	0

ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಧಾರೆಯಿಂದಾಗಿ ಕೃಷಿಯ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು 14 ರೈತರು (ಶೇಕಡಾ 56) ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರೆ, ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದ ಕೃಷಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೆಂದು 13 ರೈತರು (ಶೇಕಡಾ 52) ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಕೃಷಿಯಿಂದ ಆದಾಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಶೇಕಡಾ 48 ರಷ್ಟು (12 ರೈತರು) ತಿಳಿಸಿದರು.

5. ಸರಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರ ಗುಂಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ರೈತರ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸೌಲಭ್ಯ ಕುರಿತು ಒಮ್ಮತದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಇಲಾಖೆಗಳಾದ ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ, ಅರಣ್ಯ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ ರೈತರಿಗಾಗಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಹಿಡುವಳಿ ವರ್ಗದ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ

ತಲುಪಿದ್ದು 2018 ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 2022 ರ ಒಳಗೆ ರೈತರ ಆದಾಯ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲದೇ ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ, ಕಳೆನಾಶಕ, ಇತರೆ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಅಗತ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಶೇಕಡಾ 100 ರಷ್ಟು (25 ಜನ) ರೈತರು ಒಮ್ಮತದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

(n =25)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿಷಯ	ನಿಮ್ಮ ಗುಂಪಿನ ಒಮ್ಮತದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ		
		ಹೌದು (3)	ಇಲ್ಲ (2)	ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ (1)
1	ಕೃಷಿಕರ ಆದಾಯವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 2018 ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಕ್ರಿ.ಶ. 2022ರ ಒಳಗೆ ಇಮ್ಮಡಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಭಾಗಿದಾರರಾಗಿರುವಿರಾ?	25	0	0
2	ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ, ಅರಣ್ಯ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಸಾಕಣೆ ಮುಂತಾದ ಇಲಾಖೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ರೈತರಿಗೋಸ್ಕರ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೊಂದಿರುವಿರಾ?	25	0	0
3	ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಕೈಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಹಿಡುವಳಿ ವರ್ಗದ ಕೃಷಿಕರಿಗೂ ತಲುಪಿವೆಯೇ?	25	0	0
4	ಇಲಾಖಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ರೈತರು ಪದೇ ಪದೇ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅನಿಸುವುದೇ?	2	0	23
5	ರೈತರಿಗೆ ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ, ಕಳೆನಾಶಕ, ಇತರೆ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ನ್ಯಾಯಯುತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ?	24	0	1
6	ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ, ಕಳೆನಾಶಕ, ಇತರೆ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ?	25	0	0
7	ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನಕರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಬೆಲೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ?	10	0	15
8	ರಿಯಾಯಿತಿ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರೆಯುವಷ್ಟು ಸುಲಭ ಲಭ್ಯತೆ ಇದೆಯೇ?	12	0	13
9	ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಗಳು ನ್ಯಾಯಯುತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆಯೇ?	22	0	3

ಆದರೆ ಇಲಾಖಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ರೈತರು ಪದೇ ಪದೇ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶೇಕಡಾ 92 ರಷ್ಟು (23 ಜನ) ರೈತರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

6. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು

ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ದಿನಗೂಲಿ, ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಗಳ ಬಾಡಿಗೆ, ಕಳೆನಾಶಕಗಳು, ಕೊಂಡು ಬಳಸುವ ತಿಪ್ಪೆಗೊಬ್ಬರ, ಕೊಂಡು ಬಳಸುವ ಕುರಿ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬೆಲೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಶೇಕಡಾ 96, 92, 88, 88, 88 ಮತ್ತು 88 ಜನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

(n=25)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪರಿಕರ / ಸಾಮಗ್ರಿ	ಬೆಲೆ ವಿಪರೀತ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ (5)	ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಳ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ (4)	ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ (3)	ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ (2)	ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ (1)
1	ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ದಿನಗೂಲಿ	24	1	0	0	0
2	ಡೀಸೆಲ್	10	11	4	0	0
3	ವಿದ್ಯುತ್	11	2	12	0	0
4	ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜಗಳು	11	3	0	11	0
5	ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜಗಳು	10	4	0	11	0
6	ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು	21	4	0	0	0
7	ಕಳೆನಾಶಕಗಳು	22	1	2	0	0
8	ಕೀಟನಾಶಕಗಳು	21	2	2	0	0
9	ಶಿಲೀಂಧ್ರನಾಶಕಗಳು	19	4	2	0	0
10	ಜೈವಿಕ ಕೀಟನಾಶಕಗಳು	9	6	10	0	0
11	ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣು ಜೀವಿ ಗೊಬ್ಬರಗಳು	7	15	2	1	0
12	ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು	13	11	0	1	0
13	ಮಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಕುವ ಕೃಷಿ ಸುಣ್ಣ	5	6	11	3	0
14	ಕೊಂಡು ಬಳಸುವ ತಿಪ್ಪೆಗೊಬ್ಬರ	22	1	0	0	2
15	ಕೊಂಡು ಬಳಸುವ ಕುರಿ ಗೊಬ್ಬರ	22	1	0	0	2
16	ಕೊಂಡು ಬಳಸುವ ಕೋಳಿ ಗೊಬ್ಬರ	22	1	0	0	2
17	ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಗಳು - ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್, ಟಿಲ್ಲರ್, ಉಪಕರಣಗಳೊಂದಿಗೆ	21	4	0	0	0
18	ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಗಳ ಬಾಡಿಗೆ ದರಗಳು	23	2	0	0	0
19	ಎತ್ತಿನ ಜೋಡಿಯ ಬಾಡಿಗೆ ದರಗಳು	20	5	0	0	0
20	ಬಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ	10	15	0	0	0

7. ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳ ಇಳುವರಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು

ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳ ಪೈಕಿ ಅಲಸಂದೆ, ಹೆಸರು, ಉದ್ದು, ಕೋಕೋ ಹಾಗೂ ಚೆಂಡು ಹೂವಿನ ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಹೆಚ್ಚಳ ಇರುವುದಾಗಿ 25 (ಶೇಕಡಾ 100) ರೈತರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಲ್ಲದೇ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಯಾದ ಅಡಿಕೆಯ ಇಳುವರಿಯು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು 44 (11 ರೈತರು) ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

(n=25)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ (ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ)	ಇಳುವರಿಯು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ (5)	ಇಳುವರಿಯು ಹೆಚ್ಚಳ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ (4)	ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ (3)	ಇಳುವರಿಯು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ (2)	ಇಳುವರಿಯು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ (1)
1	ಭತ್ತ	0	21	4	0	0
2	ಅಲಸಂದೆ	0	25	0	0	0
3	ಹೆಸರು	0	25	0	0	0
4	ಉದ್ದು	0	25	0	0	0
5	ಅಡಿಕೆ	0	12	1	1	11
6	ತೆಂಗು	1	22	2	0	0
7	ಕೋಕೋ	0	25	0	0	0
8	ಗೋಡಂಬಿ	0	20	5	0	0
9	ರಬ್ಬರ್	9	15	1	0	0
10	ಕಾಳುಮೆಣಸು	1	22	2	0	0
11	ಬಾಳೆ	0	23	2	0	0
12	ಪಪಾಯ	0	24	1	0	0
13	ಸೌತೆ	1	24	0	0	0
14	ಬದನೆ	2	22	1	0	0
15	ಬೆಂಡೆ	3	22	0	0	0
16	ಚೆಂಡು ಹೂ	0	25	0	0	0
17	ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ	5	19	1	0	0
18	ಹಾಲು	5	18	2	0	0

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ (ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ)	ಇಳುವರಿಯು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ (5)	ಇಳುವರಿಯು ಹೆಚ್ಚಳ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ (4)	ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ (3)	ಇಳುವರಿಯು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ (2)	ಇಳುವರಿಯು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ (1)
19	ಕೋಳಿ ಮೊಟ್ಟೆ	4	19	2	0	0

8. ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು

ಪಪಾಯ, ಚೆಂಡು ಹೂವಿನ ಬೆಲೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆಯೆಂದು 24 ರೈತರು (96 %) ಅಭಿಪ್ರಾಯಿಸಿದರೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ, ಸೌತೆ ಬೆಲೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆಯೆಂದು 23 (92 %) ರೈತರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಳುಮೆಣಸಿನ ಬೆಲೆಯು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದಾಗಿ 11 ರೈತರು (44 %) ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

(n=25)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ (ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ)	ಬೆಲೆಗಳು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿವೆ (5)	ಬೆಲೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಳ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ (4)	ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ (3)	ಬೆಲೆಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ (2)	ಬೆಲೆಗಳು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ (1)
1	ಭತ್ತ	13	8	4	0	0
2	ಅಲಸಂದೆ	10	13	2	0	0
3	ಹೆಸರು	12	13	0	0	0
4	ಉದ್ದು	17	8	0	0	0
5	ಅಡಿಕೆ	3	18	2	2	0
6	ತೆಂಗು	3	22	0	0	0
7	ಕೋಕೋ	0	22	2	1	0
8	ಗೋಡಂಬಿ	8	8	8	1	0
9	ರಬ್ಬರ್	2	0	0	20	3
10	ಕಾಳುಮೆಣಸು	0	0	0	14	11
11	ಬಾಳೆ	1	21	2	1	0
12	ಪಪಾಯ	1	24	0	0	0
13	ಸೌತೆ	2	23	0	0	0
14	ಬದನೆ	3	21	1	0	0
15	ಬೆಂಡೆ	3	22	0	0	0
16	ಚೆಂಡು ಹೂ	1	24	0	0	0
17	ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ	2	23	0	0	0
18	ಹಾಲು	4	20	1	0	0

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ (ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ)	ಬೆಲೆಗಳು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿವೆ (5)	ಬೆಲೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಳ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದೆ (4)	ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ (3)	ಬೆಲೆಗಳು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ (2)	ಬೆಲೆಗಳು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ (5)
19	ಕೋಳಿ ಮೊಟ್ಟೆ	3	22	0	0	0
20	ಕುರಿ ಮಾಂಸ	16	9	0	0	0
21	ಕೋಳಿ ಮಾಂಸ	10	15	0	0	0
22	ಎರೆ ಗೊಬ್ಬರ	13	12	0	0	0
23	ತಿಪ್ಪೆ ಗೊಬ್ಬರ	13	12	0	0	0

9. ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ರೈತ ಕುಟುಂಬ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಸುಧಾರಿತ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಬೆಳೆ / ಕಸುಬು
1	ಸಮಗ್ರ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು
2	ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಧಾರಿತ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆ
3	ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ
4	ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ
5	ಹೈನುಗಾರಿಕೆ
6	ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣೆ
7	ಚೆಂಡು ಹೂವಿನ ಕೃಷಿ
8	ಬಾಳೆ ಕೃಷಿ

10. ಸುಧಾರಿತ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯಿಂದ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಆದ ಬದಲಾವಣೆ

ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕೃಷಿ							
	ಆರಂಭಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಈಗಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ	ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾವಾರು ಬದಲಾವಣೆ	ಆರಂಭಿಕ ಆದಾಯ	ಈಗಿನ ಆದಾಯ	ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ	ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾವಾರು ಬದಲಾವಣೆ
1	4100	5550	1450	35.37	199000	286750	87750	44.10
2	1490	2310	820	55.03	142600	242400	99800	69.99
3	1140	1630	490	42.98	41600	55450	13850	33.29

4	770	1180	410	53.25	28550	53200	24650	86.34
5	1550	2180	630	40.65	106700	158700	52000	48.73
6	300	400	100	33.33	20500	24500	4000	19.51
7	570	760	190	33.33	34050	44250	10200	29.96
8	420	580	160	38.10	16850	26650	9800	58.16
9	2400	2900	500	20.83	111000	133250	22250	20.05
10	1450	1900	450	31.03	81600	122750	41150	50.43
11	1410	1830	420	29.79	73600	99850	26250	35.67
12	1270	1600	330	25.98	41150	53750	12600	30.62
13	1410	1830	420	29.79	58400	89500	31100	53.25
14	520	760	240	46.15	39950	59250	19300	48.31
15	1100	1480	380	34.55	48000	76000	28000	58.33
16	380	650	270	71.05	21550	39150	17600	81.67
17	385	620	235	61.04	21550	33200	11650	54.06
18	695	935	240	34.53	40250	49375	9125	22.67
19	720	935	215	29.86	34750	44875	10125	29.14
20	1220	1635	415	34.02	52250	67375	15125	28.95
21	1730	2480	750	43.35	62300	103000	40700	65.33
22	1220	1635	415	34.02	52250	67375	15125	28.95

23	132	255	123	93.18	11760	22025	10265	87.29
24	835	1100	265	31.74	42900	51050	8150	19.00
25	2000	2800	800	40.00	52500	77500	25000	47.62

11. ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭದ ವಿವರ

ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆ	ಕೃಷಿಯೇತರ							
	ಆರಂಭಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಈಗಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ	ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾವಾರು ಬದಲಾವಣೆ	ಆರಂಭಿಕ ಆದಾಯ	ಈಗಿನ ಆದಾಯ	ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ	ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾವಾರು ಬದಲಾವಣೆ
1	6600	9350	2750	41.67	67600	106500	38900	57.54
2	3600	6050	2450	68.06	59600	70400	10800	18.12
3	3400	4460	1060	31.18	15900	29560	13660	85.91
4	5700	9600	3900	68.42	70700	80900	10200	14.43
5	2900	5300	2400	82.76	24400	41900	17500	71.72
6	0 (ರಿಕ್ವಾ ಜಾಲಕ)	0	0	0	40000	63900	23900	59.75
7	4800	7200	2400	50.00	62800	74800	12000	19.11
8	1600	2360	760	47.50	14600	20560	5960	40.82
9	6200	8900	2700	43.55	43200	79400	36200	83.80
10	5500	8400	2900	52.73	73000	80400	7400	10.14
11	5450	10100	4650	85.32	51200	66800	15600	30.47
12	3100	4900	1800	58.06	31600	37400	5800	18.35
13	6650	9400	2750	41.35	55200	68600	13400	24.28
14	5450	8000	2550	46.79	51200	65200	14000	27.34
15	4800	7150	2350	48.96	72800	82900	10100	13.87
16	5000	7320	2320	46.40	35000	48820	13820	39.49
17	3200	5300	2100	65.63	35200	52600	17400	49.43
18	3200	5300	2100	65.63	35200	42100	6900	19.60
19	3700	5160	1460	39.46	31700	41160	9460	29.84

20	3200	4600	1400	43.75	30200	40400	10200	33.77
21	7100	9350	2250	31.69	69100	105000	35900	51.95
22	6600	9350	2750	41.67	67600	106000	38400	56.80
23	3550	4880	1330	37.46	30950	44680	13730	44.36
24	8500	13800	5300	62.35	109600	141200	31600	28.83
25	5500	9020	3520	64.00	81500	99620	18120	22.23

12. “ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿ” ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದಾದ ಅನುಭವ

ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನದ ನಂತರ ರೈತರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ರೈತರು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಲಹೆ ಪಡೆದು ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ನಂತರ ರೈತರು ಮಣ್ಣಿನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮೂಲಕ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದೆಂದು ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಧಾರಿತ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲಿನ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಷಮುಕ್ತ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಹಸಿರೇಲೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲದೇ ಕೃಷಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಕೃಷಿಯೇತರ ಕಸುಬುಗಳಾದ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಆದಾಯ ವೃದ್ಧಿಸುವುದೆಂದು ಅರಿತ ತಾವು ಸಮಗ್ರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಎಲ್ಲಾ ರೈತರು ಕೃಷಿ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಆದಾಯ ತರುವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ರೈತರು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೂವಿನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದು ಉತ್ತಮವಾದ ಇಳುವರಿ ಪಡೆದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ದರ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರಿಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಪ್ಪಾಯಿ, ನುಗ್ಗೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಚೆಂಡು ಹೂವು, ನೇಂದ್ರ ಬಾಳೆ, ಚಿಕ್ಕು, ಮಾವು, ಗೆಂದಾಳೆ ತೆಂಗಿನ ಸಸಿಗಳು, ನೇರಳೆ ಸಸಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ವರ್ಣಧಾರ ಕೋಳಿಯನ್ನು ವಿತರಿಸಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಎರೆಹುಳು ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕಾ ಘಟಕ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿ ರೈತರ ತಾಕುವಿನಲ್ಲಿ 2 ಘಟಕ ಹಾಗೂ 1 ಅರೋಲ ಘಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಯಿಂದಾಗಿ “ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿ” ಯಾಗಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ.

13. ರೈತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ “ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣವೃದ್ಧಿ” ಯೋಜನೆಯ ಆಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ (ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ) ದತ್ತು ಗ್ರಾಮವಾದ ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದ ಫಲಾನುಭಾವಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರಾದ ಶ್ರೀ ರಾಜವರ್ಮ ಬೈಲಗಂಡಿಯವರು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದ ಇತರ

ರೈತರಿಗೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ವಿವರಿಸಿದರು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ರೈತರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ನೂತನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು/ಆವಿಸ್ಕಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಳೆಯ ಅಭಾವದಿಂದಾಗಿಯೂ ಕೂಡಾ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಾದ ತೆಂಗು, ಅಡಿಕೆ, ಕಾಳು ಮೆಣಸು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಇಳುವರಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತೇವೆ. ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕೃಷಿಕನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಆದಾಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಖುಷಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಹಣ್ಣಿನ ಮರಗಳು ಹಾಗೂ ಆರಣ್ಯ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತಿತರ ಕೃಷಿ ಉಪಕಸುಬುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಆಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಿದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ರೈತರ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅವರುಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಉತ್ತಮವಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ನಾವೂ ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳಾದ ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ, ಅರಣ್ಯ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ ರೈತರಿಗಾಗಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಹಿಡುವಳಿ ವರ್ಗದ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ತಲುಪಿದ್ದು 2018 ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ 2022 ರ ಒಳಗೆ ರೈತರ ಆದಾಯ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲದೇ ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ, ಕಳೆನಾಶಕ, ಇತರೆ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಅಗತ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀ ಸುಭಾಸ ಚಂದ್ರ ಚೌಟ ರವರು ಮಾತನಾಡಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಪಡೆಯಬಹುದಲ್ಲದೆ, ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರ ಒಡನಾಟವಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಆಧುನಿಕ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಮ್ಮ ಆದಾಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದಲ್ಲದೆ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮಣ್ಣಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪೂರೈಕೆ, ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ಬಾಧೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

14. “ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿ” ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಸಲಹೆ

- ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಯೇತರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ರೈತರಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ರೈತರು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ದರಗಳು ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು ಬೆಳೆಗಳ ದರ ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸಬೇಕು.
- ರೈತರಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಇ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ರೈತರು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗೆ ಅಧಿಕ ಬೆಲೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಕೃಷಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಮುನ್ನೂಚನೆಗಳ ಪೂರಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ನೂಚನಾ ಘಟಕ ಅಥವಾ ಇತರೆ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಮುನ್ನೂಚನಾ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೊರತೆ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದ್ದು, ರೈತರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ರೈತರಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

- ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ಲೋತ್ತರ ಬೆಳೆ ಹಾನಿಯಾಗುವುದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

14. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕುರಿತು ಅಭಿಪ್ರಾಯ/ಸಲಹೆ

- ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ, ಕೃಷಿಕರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸುಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ರೈತರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವುದು.
- ರೈತರನ್ನು ಇತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
- 2022 ರ ವೆಳೆಗೆ ರೈತರ ಆದಾಯದ ಹೆಚ್ಚಳದ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಳೆಗಳ ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗುವಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದು.
- ಮೊಬೈಲ್ ಆಧಾರಿತ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ನೀಡುವುದು.
- ದತ್ತು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ರೈತ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡುವುದು.
- ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದು.
- ಈ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ರೈತರ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಆಳವಡಿಕೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಹಿತಿ, ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಸಮಗ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಗ್ಗೆ (ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿಯ ಜೊತೆಗೆ ರೋಗ ಮತ್ತು ಕೀಟ ನಿರೋಧಕ ತಳಿಗಳ) ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಧಾರಿತ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಬಳಕೆಯ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರಿಗೆ ದೊರೆಯುವುದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ರೈತರು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಶಕ್ತರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

15. ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳು: 15 ಮಾರ್ಚ್ 2020

Grant Released From KAPC during 2018-19	2019-20	
	Utilized Amount (Rs.)	Balance Amount (Rs.)
10,00,000	4,15,992	5,84,008

Note: Rs. 5,00,000/- to be sent back to KAPC for organising Workshop and balanced amount Rs. 85,412/-.

ಚೆಂಡು ಹೂ ಗ್ರಾಮವಾಗಿ ಧರೆಗುಡ್ಡೆ

■ ವಿಳ ಸುದ್ದಿಯೊಳೆ ಮೂರುದಿರಿ

ಧರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಚೆಂಡು ಹೂ ಗ್ರಾಮವಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಅರ್ಕೆ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಕೆ ಬಂಗಾರ ತಳೆಯ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ನಟ್ಟು ಪಂಕೀರಿ ಸದಾಗುವುದು ಎಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಭಾರ ತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ.ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಪ್ರಕಾಶ್ ಹೇಳಿದರು.

ಪರಿವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿವಿ, ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಧರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಚೆಂಡು ಹೂ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬುಧವಾರ ರೈತರಿಗೆ ಚೆಂಡು ಹೂಗಿಡಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ್ ಕಪ್ಪುರಾಜಿ ಮಾತನಾಡಿ, ಸರ್ಕಾರ ಮನೋಭಾವ ರಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟ ಸವಳಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯಶಸ್ಸು ಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ರೈತರ ಆದಾಯ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಈ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ

ಧರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಚೆಂಡು ಹೂ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬುಧವಾರ ರೈತರಿಗೆ ಚೆಂಡು ಹೂಗಿಡ ವಿತರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯಿತು.

ಸುಮಾರು 25 ರೈತರಿಗೆ ಚೆಂಡು ಹೂ ಗಿಡಗಳ ವಿತರಣೆ

ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಅರ್ಕೆ ಅಗ್ನಿ ಅರ್ಕೆ ಬಂಗಾರ ತಳೆ ನೆಡಲು ನಿರ್ಧಾರ

ಮಾಡಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು ಎಂದು. ಜಿಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ರಮೇಶ್, ಜಿಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ಸಮಾಜದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸಂಪತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಮೂಡುಬದಿರೀ ಎಂ.ಒ.ಎಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಎಂ. ಮಾತನಾಡಿದರು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಯಮುನಾ, ಪಿ.ಡಿ. ಪ್ರಕಾಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಪಂಚಾಯತಿ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ

ಮುನಿರಾಬ್ ಹೆಗ್ಡೆ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರ ಚೌಟ, ಯೋಜನೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಕೇಂದರ್‌ನಾಥ್, ಜಿಲ್ಲಾ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ಪ್ರದೀಪ್ ಡೀನೇಶ್ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ರಾಜವರ್ಮ ರೈಲಿಂಗಡಿ ಚೆಂಡು ಹೂ ಬೆಳೆಸುವ ಕುರಿತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅನುಭವ ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಸುಮಾರು 25 ಕೃಷಕರಿಗೆ ಚೆಂಡು ಹೂ ಗಿಡಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು.

» ಧರೆಗುಡ್ಡೆ: ಚೆಂಡು ಹೂವು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ಇಸ್ರೇಲ್ ಕಿಬೂಟ್ ಮಾದರಿಯಿಂದ ಕೃಷಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಲಾಭ: ಪ್ರಕಾಶ್

ಮೂರುದಿರಿ, ನ. 20: ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೂಲಕ ಗುಡ್ಡೆ ಲಾಭವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದೇ ಚೆಂಡು ಹೂವಿನ ಕೃಷಿಗೆ ಕರಾವಳಿಯ ಕೃಷಕರು ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಇಸ್ರೇಲ್ ಕಿಬೂಟ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವೇ ಒಂದು ಘಟಕವಾಗಿ ಸದಸ್ಯ ಕೃಷಕರಲ್ಲದೂ ಒಗ್ಗೂಡಿ ಚೆಂಡು ಹೂವು ಕೃಷಿ ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲದೆ ಅದರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಕೆಂದೆಂದು ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ್ ಕಪ್ಪುರಾಜಿ ಹೇಳಿದರು.

'ಚೆಂಡು ಹೂವು ಕೃಷಿ' ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಕರಿಗೆ ಸುಗಂಧವು ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು.

ಬೀದರ್‌ನ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಪಶು ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ವಿ.ವಿ., ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಪರಿಷತ್ (ಪಿಎಆರ್)-ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ ದ.ಕ., ಮಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ರೈತರ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಧರೆಗುಡ್ಡೆ ಪಂಚಾಯತ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯಡಿ ನಡೆದ 'ಚೆಂಡು ಹೂವು ಕೃಷಿ' ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ,

ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯಿರಿ
ಮಂಗಳೂರು ಕಿವಿ ಕಿಟಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ಬಿ.ಬಿ. ರಮೇಶ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ರೈತರ ಆದಾಯ ವೃದ್ಧಿ, ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಒಳಗೆ, ಮಧ್ಯಮಗಳ ಹಾವಳಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಇವುಗಳ ವಿತರಣೆ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಬೆಳೆಸುವ, ಇ-ನಾರ್ಮ್ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು ನಡೆಸುವ ಕೆಲಸ ವೃದ್ಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾ ಸಸ್ಯವಾಗಿದೆ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಲಹೆ, ಇಲಾಖೆಗಳ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಕೃಷಿಯಿಂದ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಬಹುದು ಎಂದರು.

ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಹಿರಿಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಪ್ರದೀಪ್ ಡೀನೇಶ್, ಧರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮ. ಅಧ್ಯಕ್ಷಿ ಯಮುನಾ, ಮುನಿರಾಬ್ ಹೆಗ್ಡೆ ಸಂಪತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಎಂ. ಮೂಡುಬದಿರೀ ಕೃಷಿ ವಿತರಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸುಭಾಶ್ಚಂದ್ರ ಚೌಟ, ಧರೆಗುಡ್ಡೆ ಪಿ.ಡಿ. ಪ್ರಕಾಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಪಂಚಾಯತಿ ಇದ್ದರು. ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಡಾ. ಕೇದಾರನಾಥ್ (ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ)

ಡಾ. ಶೇಷ್ (ಮೀನುಗಾರಿಕೆ), ಡಾ. ಸವೀಶ್ ಬಿ.ಬಿ (ಅಗ್ನಿ ಸಮ), ಡಾ. ರಶ್ಮಿ ಅರ್. (ತೋಟಗಾರಿಕೆ) ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧನ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಂಘಟನೆ, ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ರಾಜವರ್ಮ ರೈಲಿಂಗಡಿ ಅವರು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು.

ಚೆಂಡು ಹೂವು ಕೃಷಿ

ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಧಾನ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ. ತೇಜಸ್ವಿನಿ ಪ್ರಕಾಶ್ ಅವರು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಚೆಂಡು ಹೂವು ಕೃಷಿ ನಡೆಸುವ ವಿಧಾನ ರೀತಿಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ, ನೀರು ಮತ್ತು ಪೋಷಣಾಂಶ ನೀಡುವುದು ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಸುವ ಹಾಗೂ ಸಮಯ ನಡು ಕೃಷಕರು ತೋರು ಚೆಂಡು ಹೂವು ಕೃಷಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಲಾಭ ಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎಂದರು. ಡಾ. ಕೇದಾರನಾಥ್ ವಂದಿಸಿದರು. ಧರೆಗುಡ್ಡೆಯ ಕೃಷಕರಿಗೆ ಚೆಂಡು ಹೂವು ಗಿಡಗಳ ಹಾಗೂ ಮರೈಗೆ, ಕುಮೇಗಾಳು, ಪಪ್ಪಾಯಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು.

▶ ದರೆಗುಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಹಿತಿ, ಸಸಿಗಳ ವಿತರಣೆ 'ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಆದಾಯ'

ಮೂಡುಬಿದಿರೆ, ಜೂ. 14: ರೈತರು ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆದಾಯ ತರುವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಬೆಳೆಯುವಾಗ ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಕೃಷಿಯಿಂದ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ, ಮಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ಹಿರಿಯ ವಿಜ್ಞಾನಿ, ವಿಭಾಗ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಡಾ|| ಟಿ.ಜಿ. ರಮೇಶ್ ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದಿಂದ ದತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾದ ದರೆಗುಡ್ಡೆ ಗ್ರಾಮದ ರೈತರಿಗೆ 'ರೈತರ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿ' ಯೋಜನೆಯಡಿ ಬೀದರ್ ನ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಆಶ್ರಿತ ಮಂಗಳೂರಿನ ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಅಧ್ಯಯನ ಪರಿಷತ್-ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರದ ವತಿಯಿಂದ ನಡೆದ 'ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ' ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ, ಫಲಬಿಡುವ ಸಸಿಗಳ ವಿತರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಒಟ್ಟು 100 ಮಂದಿ ರೈತರಿಗೆ ಫಲಬಿಡುವ ಸಸಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸುವ

ಮೂಡುಬಿದಿರೆ: ರೈತರಿಗೆ ಸಸಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು.

ಕೀಟ ಹತೋಟಿ, ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ

ಕೆ.ವಿ.ಕೆ.ಯ ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ|| ಕೇದಾರನಾಥ್ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರದ ಮಣ್ಣು ವಿಜ್ಞಾನಿ ಡಾ|| ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಅವರು ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು, ಕೀಟಗಳ ಹತೋಟಿ, ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷಾ ವಿಧಾನ, ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಣ್ಣು ಸಂಗ್ರಹ ಹೇಗೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿದರು. ಸಹಾಯಕ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಅಧಿಕಾರಿ ಯುಗೇಂದ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದರು.

ಯೋಜನೆ ಇದಾಗಿದ್ದು ಪ್ರಥಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ 25 ಮಂದಿ ರೈತರಿಗೆ ತಲಾ 2 ತೆಂಗು, 5 ಮಾವು (ಮಲ್ಲಿಕಾ 3, ಬಾದಾಮಿ 2) 5 ಚಿಕ್ಕು (ಡಿಎಚ್‌ಎಸ್ 2, ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಬಾಲ್ 2, ಡಿಪಿ 1) ಹಾಗೂ ಒಂದು ಜಾಮ್ ಹೀಗೆ 13 ಸಸಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು.

ಮೂಡುಬಿದಿರೆ ಕೃಷಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರಾಜಪರ್ಮ ಬೈಲಂಗಡಿ ಅವರ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸುಭಾಷ್ಚಂದ್ರ ಚೌಟ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು.